

Òscar Saladié
Professor del Departament de
Geografia de la URV

(Història de Tarragona I)

Cada diumenge. El 'Diari' publica un capítol de la història de la ciutat.

Llera del riu Francolí a l'altura de Tarragona: octubre de 1994. FOTO: JORDI BLAY

Tarragona, un territori amb història obert al mar

A llarg dels segles, l'espècie humana ha anat ocupant bona part de la superfície emergida del planeta Terra. Els primers grups humans eren itinerants. No va ser fins a l'aparició de poblats incipients que l'ocupació es va fer més estable i la població es va anar tornant sedentària. El sedentarisme va ser possible gràcies al desenvolupament de l'agricultura, que va complementar com a activitat productiva la cacera, la pesca, la recol·lecció i la ramaderia.

L'ocupació d'un determinat territori depenia, en bona part, de les capacitats dels grups humans d'adaptar-se als condicionants del medi natural. Aquestes capacitats estaven relacionades amb el grau de desenvolupament tècnic assolit i que, sense cap mena de dubte, facilitaven aquesta adaptació.

Les constants millores tècniques han permès optimitzar l'aprofitament dels recursos naturals. Aquest desenvolupament, tanmateix, ha suposat importants desequilibris i la generació de processos d'alteració i degradació ambiental que, en molts casos, han esdevingut irreversibles.

El territori on es troba situada Tarragona no és una excepció.

Llera del riu Francolí a l'altura de Tarragona: maig de 2011. FOTO: ÒSCAR SALADIÉ

Geogràficament parlant, podríem dir que és el resultat de la combinació entre la forma i la disposició del relleu, del clima, de les aigües, de la vegetació i del sòl. Tots aquests elements n'han condicionat l'ocupació, a la vegada que aquesta ha incidit en la seva evolució, tal com es posa de manifest en els diferents volums

de la *Història de Tarragona*, des dels primers pobladors d'aquest indret fins a la ciutat actual.

El Camp de Tarragona és una plana oberta al mar que té cobertes les espatlles per la Serralada Prelitoral. Tarragona dona al mar i té 14 km de façana litoral, dels quals 9 són de platges i cales de sorra fina, separades per

formacions rocoses que sobresurten en el perfil del litoral. La major part del terme municipal es troba per sota dels 100 metres sobre el nivell del mar; no obstant això, al nord-est del nucli urbà trobem una zona més accidentada.

La proximitat al mar fa que les temperatures siguin suaus,

tant les màximes com les mínimes, si les comparem amb les de localitats més allunyades de la costa, com ara Reus, Valls o Montblanc. A aquestes temperatures benèvols la humitat elevada hi incorpora un cert grau de desconfort.

Pel que fa a la pluja, l'hem de qualificar d'escassa. La mitjana anual no arriba als 500 mm. Ara bé, més que en la quantitat, el problema el trobem en l'elevada irregularitat temporal, típica del clima mediterrani.

La pluja anual es distribueix en pocs dies a l'any. Els episodis de pluja torrencial es donen amb una certa freqüència, sobretot a la tardor, però també a finals d'estiu. En poques hores es poden acumular grans quantitats d'aigua, una situació que acostuma a ser diferent a l'hivern i a la primavera. Durant l'episodi de pluges dels dies 5 i 6 de març a Tarragona s'han recollit més de 80 mm distribuïts en un total de 26 hores. Bona pluja.

Quan es produeixen precipitacions d'alta intensitat, les lleres de barrancs com el de la Móra, que normalment no porta aigua, o la del riu Francolí, es poden omplir sobtadament amb l'aigua caiguda al llarg i ample de les seves respectives conques de recepció.

Només cal recordar la situació viscuda el mes d'octubre del 1994. Les pluges torrencials poden donar lloc a inundacions que, en molts casos, són més conseqüència d'una ocupació inadequada del territori que no pas de la mateixa pluja caiguda del cel.

L'ocupació del territori per part dels grups humans comporta necessàriament modificacions i canvis en els usos del sòl, ja sigui per posar terres en conreu, possibilitar el creixement dels nuclis urbans, acollir els centres de producció o traçar les infraestructures de transport i comunicació.

En el cas de Tarragona aquesta ocupació ha estat i és molt intensa. Per aquesta raó, cal vetllar per la qualitat ambiental d'un territori on resideixen més de 130 mil persones i que atreu treballadors, estudiants i turistes, sense oblidar la preservació dels pocs espais naturals que ens queden, com ara el bosc de la Marquesa o el tram final i la desembocadura del riu Gaià.

Informació sobre l'obra 'Història de Tarragona'
historiadetarragona@gmail.com
Tel.: 686 223 790

LA PROPERA SETMANA

La humanització de TGN.

Robert Sala, Amèlia Bargalló, M. Joana Gabucio i Patricia Martín.